

цѣ, отъ душа и отъ духъ. Нѣкога човѣкъ е билъ умъ, но сега е повече отъ умъ; нѣкога е билъ сърдце, но сега е повече отъ сърдце; нѣкога е билъ душа, но сега е повече отъ душа; нѣкога е билъ духъ, но сега е повече отъ духъ. Като съберете ума, сърдцето, душата и духа на едно мѣсто и получите отъ тѣхъ едно сложно съединение, получавате това, което наричатъ човѣкъ. Човѣкъ носи качествата на ума, на сърдцето, на душата и на духа заедно, но самъ по себе си човѣкъ е сжщество, което по качества не прилича на отдѣлнитѣ елементи, които го съставятъ. Той е сложно сжщество, съ свършено нови качества отъ елементитѣ, които влизатъ въ него. Не е ли сжщото и въ химията? Взимате, запримѣръ, водородъ и кислородъ, съединявате ги и получавате вода, която има свършено различни свойства отъ тия на водорода и на кислорода. Взимате натрий и хлоръ, съединявате ги и получавате готварска соль, която нѣма нищо общо съ взетитѣ елементи натрий и хлоръ. Какво става при съединяването на елементитѣ, че новополученото тѣло не прилича по свойства на взетитѣ, не се знае. Навѣрно въ съединението влиза нѣщо ново. Значи, и за човѣка казваме, че е нѣкакво ново съединение, получено отъ нѣколко елемента, но какво представя новото тѣло, никой не знае. Всички изучаватъ човѣка анатомически, физиологически, психически, но малцина знаятъ, какво въ сжщность е човѣкъ. Като дете, човѣкъ се оглежда въ огледалото и казва: Азъ съмъ. Той се оглежда като момъкъ и казва: Азъ съмъ. Оглежда се и като жененъ, като възрастенъ, като старъ дѣдо и все казва за себе си: Азъ съмъ. Въ сжщность, детето и дѣдото приличатъ ли си? Грамадна разлика има между детето и дѣдото, но въ прѣки това, като погледне портрета си, дѣдото казва: Азъ съмъ това. За да каже дѣдото, че и като дете, и като юноша, и като възрастенъ е билъ все той, това показва, че въ човѣка има нѣщо, което не се измѣня. Външно тѣзи образи се различаватъ, но вжтрешно има нѣщо, което остава неизмѣнно. Не е важно, че човѣкъ се измѣня и външно, и вжтрешно; важно е да знае, защо се измѣня.

Когато не може да си обясни нѣщата, човѣкъ казва: Такава е волята Божия. Когато не иска да плати дълга си, казва: Нѣмамъ пари. Когато не иска да свър-